

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

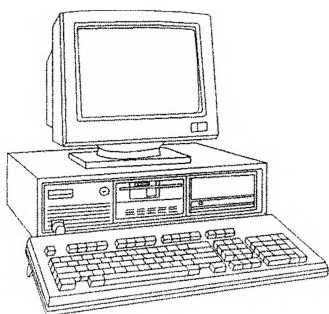
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGT & DATA

4. ÅRG. NR.4

DECEMBER

1990

Hans Broge
Colonial, Tømmer &
Landsmæs-Produkter

DIS-DANMARK

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

DATA BEHANDLING I SLÆGTSFORSKNING DIS - DANMARK

afdeling af
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Formand:

Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, 2400 Kbh NV 31 86 86 31

Næstformand:

Jørgen Papsøe, Troldager 8, 2950 Vedbæk 42 89 06 60

Sekretær:

Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg 74 45 02 35

Kasserer:

Per Burchardi, N.W. Larsens Vej 14, 3080 Tikøb 42 24 83 23

Slægt & Data, redaktion:

Ansvarshavende

Hanne Marie Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup 44 66 17 04

Ekspedition

Jørgen Papsøe, Troldager 8, 2950 Vedbæk 42 89 06 60

Skriftudvalg

Bent Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup 44 66 17 04

Svend-Erik Christiansen, Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand 86 25 22 52

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Torben Aastrup, Grøfthøjparken 101, 8260 Viby J. 86 28 37 63

Svend-Erik Christiansen, Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand 86 25 22 52

Arne Julin, Hovedgaden 75, 4050 Skibby 42 32 80 48

Poul Steen, Rudersdalsvej 52, 2840 Holte 42 42 19 19

medlemstallet pr. 24. november 1990: 394 medlemmer.

Forsidetegning af Kurt Lundskov

Deadline for næste nummer: 1. februar 91

KALENDER

1991

Ret til ændringer forbeholdes. Ideer til emner modtages gerne.

22. Jan. Brothers Keeper (Jens Finderup & Elsebeth Paikin)
26. Febr. Register over edb-registrerede og publicerede folketællinger.
(Hanne & Bent Rud, Finn Andersen & Jørgen Papsøe)
1. Marts Slægt & Data nr. 1/1991 udkommer.
23. Marts Heldagsmøde i Viborg. (Emner og tilmelding i næste nr.)
9. April Program til indtastning af folketællinger. (Jørgen Papsøe)
26. Juni Slægt & Data nr. 2/1991 udkommer.
-

I dette nummer er indhæftet et girokort til betaling af kontingent for 1991 (60 kr). Da vi nu udsender Slægt & Data gennem postvæsenets avispostkontor er det meget vigtigt, at betalingen kommer og bliver registreret af kasseren rettidigt dvs. inden 1. februar 1991. Hvis et medlem ikke har betalt, når listerne sendes til avispostkontoret, vil man ikke modtage bladet ved denne udsendelse. Husk venligst ved betalingen at skrive medlemsnummeret i rubrikken for *Eventuelle meddelelser vedr. betalingen* på den hvide talon. Medlemsnummeret er det nummer, der står øverst til højre på avispostkontorets label på bagsiden af Slægt & Data.

I forrige nummer af Slægt & Data lovede vi at bringe en oversigt over slægtsforskningsprogrammet, men p.g.a pladsmangel må vi istedet bede de interesserede medlemmer om, at sende en frankeret svarkuvert til redaktøren og så på denne måde få oversigten. Den kan iøvrigt også på ganske få sekunder hentes hjem fra vort område på MUG's bulletinboard i filområde #69.

Indholdsfortegnelse:

Vuggestue med aner	4
Medlems-synspunkt	9
Brothers Keeper version 4.5F	10
Brothers Keeper ? ... og/eller PAF ?	13
Advarsel om PAF/GEDCOM !	15
Forskerregister	16
Referater fra møder	17
Nyt fra andre blade	18

Vuggestue med aner

af Torben Aastrup

I forbindelse med indtastning af folketællingen 1845 for Århus By var vi stødt på et problem omkring tolkningen af folketællingsnumrene, som en vuggestue tilfældigvis gav os løsningen på. Folketællingsnumrene viste sig at svare til datidens husnummer.

For nylig blev der indviet en vuggestue, i ejendommen Mindegade 8 i Århus. I forbindelse med udfærdigelse af invitationen til indvielsen havde vuggestuen været i Erhvervsarkivet for at finde materiale om husets historie, hvor vuggestuen nu er indrettet.

For vuggestuen er indrettet i en gammel købmandsgård, nemlig købmand Hans Broges, som var en af de store købmænd i forrige århundrede, der satte sit præg på Århus by. Fra 1847 til sin død drev han købmandshandel med en blanding af købmandsvarer, trælasthandel og andre produkter opkøbt fra omegnens landmænd til højeste pris og solgt videre friske og udsøgte til byens borgere. At han har købt og solgt til de rigtige priser, så både han, landmanden og borgerne hver for sig har haft glæde af handelen kan ses ud af hans succes som købmand.

Men bygningens og stedets historie går længere tilbage i tiden. Derom vidner skøder

og protokoller gemt til i dag på Landsarkiverne.

I Århus begyndte man så tidlig som i 1671 at indføre dokumenter vedrørende ejendoms-handler, således at de ældste Skøde- og Pantebreve for Århus by første gang er indført i pantebogen den 9. marts 1671, selvom udarbejdelse af særlige pantebøger først blev på budt ved forordningen i 1682 for købstæderne i Danmark.

Denne og senere protokoller sammen med lister og skattegrundlaget blev gennemgået i 1933 af C.J.T. Thomsen, som udgav sine undersøgelser i et særtryk af Historisk Samfund 1933 med titlen Realregister til Aarhus Bys Skøde- og Panteprotokoller 1683-93. Fra denne bog og folketællingen i 1845 på Lokalhistorisk samling på Hovedbiblioteket har jeg hentet inspiration til de efterfølgende oplysninger om Mindegade 8's tidligere ejere og beboere i tiden før købmand Hans Broge.

Dengang bar gaden navnet Indenfor Mindeporten som følge af, at gaden lå lige inden for en af byportene, af andre kan nævnes Frederiksport ved Frederiksalle, Borgporten ved Store Torvs overgang til Lille Torv og Studsgades port, hvor Arkitektskolen nu ligger for enden af Mejlgade.

De første oplysninger om Mindegade 8 fremgår af Tingbogens blad 7, om at ejeren forpagter Hans Hansen Storm på Østergård, som er gift med Anne Christensdatter Basballe, den 11. april 1667 optager et lån hos sin svigerfader handelsmand Christen Jensen Basballe med sikkerhed i Mindegade 8. Pantet bliver indløst 18. november 1686 i forbindelse med svigerfaderens køb af ejendommen, som han dog kun får lov til at beholde et års tid, før hans død.

Lånet kan tænkes optaget i forbindelse med datteren og svigersønnens køb af ejendommen. Anne har året før født sønnen Hans og er højgravid med sønnen Christen, der fødes samme år, som indflytningen. Året efter fødes sønnen Peder.

Før slutningen af 1671 dør Hans Hansen Storm, for det fremgår af et skiftebrev eller skifte dateret 6. december 1671 og indført i skifteprotokollen fra blad 209, at hans svigerfader Christen Jensen Basballe sammen med enken Anne Christensdatter Basballe overtager ejendommen, for svigerfaderens vedkommende måske fordi hans panteobligation af 11. april 1667 ikke er indfriet endnu. Datteren er nu på dette tidspunkt med en trolovet fæstemand Michel Jacobsen.

I årene 1673 og 1677 fødes henholdsvis datteren Anne og sønnen Jacob. Før midten af 1678 dør Anne Christensdatter Basballe, for det fremgår af skifteprotokol nr. 2, blad 21 af et skiftebrev eller skifte dateret 31. juli 1678, at Mindegade 8 tillægges enkemanden Michel Jacobsen og afdødes børn: Hans Storm (i hans 13. år), Christen Storm (i hans

12. år) og Peder Storm (i hans 11. år) af 1ste ægteskab med forpagter Hans Hansen Storm samt Jacob Michelsen (i hans 2. år) og Anne Michelsdatter (i hendes 6. år) af 2det ægteskab. Børnenes efternavne fremgår af det senere skifte efter deres morfader, fordi de arver ham i deres mors sted.

I 1682 indfører kongen ved en forordning for købstæderne en grundtakst, som er en skyld-sætning eller ejendomsvurdering af samtlige ejendomme i byerne i Danmark. Forordningen siger om denne ejendomsvurdering af hus og grund flg. i paragraf 5: *Taxten på Gårde, Huse, eller hvis Pladser i Kiøbstæderne ere beliggende, skal sættes som de ligge beleilige til Næring og Brug, og skal de bebygte Grunde agtes 1/8 Part efter det, som Husene nu med Billighed kan vurderes for.* Princippet er for så vidt stadigvæk gyldigt, idet vi også kender det i vores dages ejendomsvurderinger.

Om grundskatten siger prg. 4 flg.: *Grunden skal taxeres efter hvert Steds Vilkår, enten Pladsen er øde eller bebyggt, være sig adelig, geistlig eller verdslig, og ingen derfor være frie, men alle give årlig 5%.* Denne skat blev indført til afløsning af den hidtidige matrikuls- og saltskat og svarer til vore dages ejendomsskat.

Formålet med denne vurdering af ejendoms-værdierne var primært at skaffe penge til den danske konges altid slunkne pengekasse. Med fastsættelse af ejendommens taxt, herunder grundtaxt får vi en enestående adgang til oplysninger om vores byer, idet man var pålagt at nedfælde vurderingerne på lister,

som i mange tilfælde er bevaret op til idag. Listerne giver dels et indblik i hvilke gader og ejendomme, byen bestod af, men også bygningernes værdi, og selv om inflation med mere har umuliggjort en sammenligning med vore dages værdier, giver de os alligevel oplysninger om deres relative indbyrdes værdi.

For vores ejendom Mindegade 8 får vi at vide, at den i Grundtaksten for 1682 eller listen over grundskatydere har et løbenummer 224, og at den ejes eller beboes af vores førnævnte enkemand efter Anne Christensdatter Basballe: Michel Jacobsens egen iboende Gård med tilliggende Hauge. Taxt på hus og grund - 400 Rdl., heraf Grundtaxt - 50 Rdl, taxt (ejendomsskat) - 2 Rdl. 2 Ort 0 skilling (=2 1/2 Rdl.). Ved at sammenligne ejendommens værdi med de andre ejendomme i byen, kan vi se, at den så absolut hører til blandt de dyreste huse.

Borger i Århus og handelsmand Christen Jensen Basballe overtager hele ejendommen fra sin svigersøn Michel Jacobsens og underskriver i den forbindelse en købekontrakt dateret 28. juli 1686, og hvor skødet tinglyses 18. november 1686, jvf. Tingbogens blad 127. Hvad årsagen hertil er, ved vi ikke, måske har svigersønnen ikke kunnet klare forpligtelserne.

Året efter den 12. november 1687 dør Christen Jensen Basballe, for af et skiftebrev eller skifte dateret 6. september 1693 i protokol 4 på blad 1 fremgår det, at hans enke Inger Hieronimusdatter og afdødes børn fra to ægteskaber arver ejendommen nr. 224 sammen med nedenfor nævnte ejendomme nr. 158 og 206.

Han har været gift to gange, første gang i 14 år med Elisabeth Pedersdatter fra 1644 til 1658, som formodentlig har været mor til Anne Christensdatter Basballe, sidste gang fra formodentlig 1658 til sin død i 1687 med Inger Hieronimusdatter, der også havde været gift en gang før ægteskabet med ham. Det fremgår af skiftebrevet, at Christen Jensen Basballe udover ejendommen i Mindegade 8 også har ejet flg. andre ejendomme i byen:

Huset nr. 158 eller den nuværende grund matrikel nr. 1060, der hvor Studsgade 40 ligger i dag, med en taxt på 64 Rdl. og en grundtaxt på 8 Rdl, som han overtog i 1679 efter at have lånt penge til den tidligere ejer. Tvende boder og hauge nr. 206 eller den daværende grund matrikel nr. 790 på Åboulevardens nordside, der hvor nummer 22

ligger idag og opslugt af denne, med en taxt på 40 Rdl. og en grundtaxt på 5 Rdl.

For alle disse tre ejendomme gælder altså, at hans enke sammen med hans børn og børnebørn arver, og blandt børnebørnene finder vi de fem børn af Anne Christensdatter Basballe. Vi kan også herudaf se, at vores medejere af Mindegade 8 har været en ikke helt uformuende borger i byen.

Af Grundtaksten eller listen over grundskatydere fra 1688 fremgår det, at ejeren nu hedder Dinus Pedersen Vintz og dermed er vores familie ude af billedet. Med de mange arvinger og den deraf følgende lille arvelod til den enkelte arving, har det været naturligt at sælge ejendommen.

Vi springer nu knap 150 år frem i tiden, og i Grundtaksten for 1829 får vi at vide, at ejendommens værdi fortsat er uændret 400 Rdl., hvoraf grundens værdi udgør 50 Rdl. Datidens inflation var behersket.

I 1787 gennemførtes den første folketælling i Danmark, hvor alle indbyggerne skrives i mandtal. Årsagen var dengang som nu, at få et centralt overblik over rigets formåen, specielt hvad angik skattemulighederne.

I de efterfølgende år systematiseres og gennemføres flere folketællinger, ofte hver 5. år, og i 1845 får vi den første folketælling, som udover navn, alder og ægteskabelig stilling også indeholder en angivelse af, hvor befolkningen var født. Denne oplysning giver rige muligheder for at se, hvor folk kom fra, og som sammen med kirkebøgerne, giver

især slægtsforskere gode muligheder for at følge slægten tilbage i tiden.

Folketællingen pr 1. februar 1845 for Århus omhandler også ejendommen Mindegade 340. Man er nu efter opfordring fra myndighederne gået over til et nummersystem, der går ud på, at den enkelte ejendom har et og samme nummer påmalet huset som gadenummer, matrikelnummer og dermed nummer i de offentlige lister (idag kalder vi det registre). Gadenummeret er fortløbende fra nummer 1 og til godt og vel nummer 1000 dækkende hele byen i modsætning til idag, hvor numrene starter forfra i hver gade. Nummeret genkendes i den annonce, som Hans Broge indrykker i 1847, hvor han anbefaler sig som købmand med friske og udsøgte vare.

Det fremgår af folketællingen, at der i Mindegade 8 kun bor en familie, familie Lewerkhuusen, som ernærer sig ved købmandskab, og som senere iflg. startannoncen i Aarhus Stiftstidende i december 1847 sælger forretningen til Hans Broge:

Her træffer vi den 45-årige købmand Carl Frederik Wilhelm Lewerkhuusen, som er gift med den 33-årige Ane Catarine Jensen. Familien har 2 børn, den ældste 13-årige Niels Peter Winding, som er faderens sted søn og måske søn fra moderens første ægteskab. Desuden den 9-årige datter Caroline Frederike Poulina Lewerkhuusen.

Folketællingen fortæller også, at den 48-årige ugifte Wilhelm Jacob Adolph Lewerkhuusen er logerende og driver klasselotteri.

Da navnet er meget usædvanligt, er det ikke usansynligt, at der er tale om broderen til købmanden. Familien er alle født i Århus. Herudover finder vi to medarbejdere, som hjælper til i den daglige købmandshandel. Begge er også født i Århus. Det er den 24-årige handelsbetjent Henrik Emil Mundt og den 17-årige Kjeld Kjeldsen Winther. Begge er ugifte.

Tjenestefolkene, som kommer forskellige steder fra i landet, består af den 20-årige husjomfru Abelone Møller født i Århus, den 27-årige tjenestepige Maren Poulsdatter måske født i Brandstrup i Viborg amt, den 27-årige tjenestekarl Jens Peter Larsen født i Fårup i Århus amt og den 29-årige tjenestekarl Rasmus Petersen født i Dover i Skanderborg amt. Alle tjenestefolkene er ugifte. Endelig er der en logerende, som går i en af de lokale skoler, den 19-årige skoledicipel og ugifte Maro Sophus Frederik Winding.

I 1870 har ejendommen matrikelnummer 95, medens den idag iflg. Vejviseren for 1987 har matrikelnummer 72i, Århus Bygrunde med en ejendomsværdi på 1.650.000 kr, heraf grundværdi 1.024.000 kr, og med en svær underdrivelse må man nok sige, at der har fundet en vis inflation sted siden, vi første gang stødte på takseringen af ejendommen.

Fra 1847 etablerer købmanden Hans Broge sig i ejendommen ifølge den førnævnte annonce i december samme år i Aarhus Stiftstidende, men det er en helt anden og måske mere kendt historie.

Torben Aastrup
Grøfthøjparken 101
8260 Viby J.

86 28 37 63

Læsekreds

af Elsebeth Paikin

Læsekredsen er nu gået i gang, og 2 numre af *Computer Genealogie* (tysk) er nu i cirkulation. Der er syv medlemmer i læse-kredsen indtil nu, og de 2 blade blev sendt til nummer 2 i læse-kredsen den 8.11.90. Lånetiden er 14 dage, - læsekredsens medlemmer kan således nogenlunde bedømme, hvornår de skal modtage bladene. Rækkefølgen er simpelthen baseret på dato for tilmeldning. Bladene skal af sidste læsekredsmedlem sendes retur til Hanne Rud, som således skal modtage dem den 18. januar 1991.

Anskaffelsen af de engelsksprogede blade er endnu ikke gået i orden, så sandsynligvis bliver næste udsendelse til læsekredsen det nye nummer af det tyske blad.

Medlems-synspunkt

af Kirsten Munck

Edb-teknikken er jo i rivende udvikling i disse år og DIS følger heldigvis godt med. Derimod er der nok nogle af foreningens medlemmer, der har svært ved at hænge på. Sådant et medlem er jeg. Godt nok kan jeg trykke på de rigtige taster på min haltende computer og bruge mit besværlige slægtsforskningsprogram samt skrive på mit uudnyttede tekstprogram, men så er alt også sagt.

Det er derfor med megen interesse, at jeg læser Elsebeth Paikins artikel *Synspunkter om medlemsmøder* i Slægt & Data nr.3 1990. Her er der virkelig et forsøg på at slå bremserne i og ligesom prøve at trække den himmel-stormende EDB-acceleration ned på jorden så almindelige mennesker også kan være med.

Der er mange gode forslag som jeg håber DIS vil tage op, så vi kommer væk fra alle disse System/Computer demonstrationer som også Agnes Guldbrandsen gør opmærksom på i samme nummer. I stedet kunne man måske lave en slags gruppeinddeling omkring de forskellige slægtsforskerprogrammer så eventuelt interesserede kunne få oplysninger her ligesom den enkelte programbruger kunne få nye inspirationer. Endelig

vil det nok være lettere at udforme anmeldelse af det program, man bruger (efterlyses af Mikael Engelstoft Hansen og DIS i Slægt & Data nr. 1 1990), når man er flere om det.

Ved at gennemgå Slægt & Data fra 1. årg. til 4. årg nr. 3 og opdele emnerne i nogle få grupper, viste det sig også her, at være tegn på programbeskrivelse-dominans. Jeg fandt også at undervisning/kursus ligesom er forsvundet ud i den blå luft. Kunne der egentlig ikke være et undervisnings-udvalg i foreningens regi, som løbende kunne oplyse om oplæringsmuligheder på dette vanskelige område ?

Og så savner jeg dag-møder for Sjællands-området. Det sidste var i november sidste år og der er ikke, ifølge kalenderen, planlagt noget sådan i den nærmeste fremtid. Selv om jeg (næsten) er nabo til Landsarkivet, er jeg ikke glad for at gå ud om aftenen og jeg kan tænke mig, at andre medlemmer kan have samme problem.

Kirsten Munck
Kapelvej 46, st.th.
2200 København N

31 35 11 16

Brothers Keeper, version 4.5F

af Jens Finderup Nielsen

Der har været stor interesse for Brothers Keeper efter Elsebeth Paikins artikel i forrige nummer af Slægt og Data. Til dato har jeg udsendt ca. 40 kopier, og andre 7-8 kopier er hentet via MUG-BBS.

John Steed har nu sendt mig to disketter med en ny version 4.5F af hovedprogrammet sammen med diverse hjælpefiler. Denne version giver mulighed for oversættelse af skærmttekster og udskriftstekster. John bemærker, at det er første udgave af den nye version. Der kan derfor være "bugs", og han vil gerne høre fra brugere, der kommer ud for problemer. Han modtager også gerne kopier af oversættelser, som han vil lade gå videre til registrerede brugere.

Dansk oversættelse

Elsebeth og Jakob Paikin har arbejdet flittigt på en dansk oversættelse. Det har været en stor opgave. Der er ialt 936 tekstlinier, og begrænset plads til den danske tekst har gjort formuleringen vanskelig i nogle linier. Derudover har der også måttet tages hensyn til, at en del af skærmteksten indeholder bogstavkoder, der giver mulighed for at styre programmets videre forløb. Vi har gennemprøvet oversættelsen, med det kan ikke udelukkes, at der også her er "bugs". En kopi af den danske tekst er sendt til John Steed.

Programmet er Shareware, hvilket vil sige at det frit kan kopieres til afprøvning. John Steed, anmoder dog om at de, der har erkendt, at de kan have gavn af hans program betaler ham 40 US\$ og registrerer som brugere. Hvis man efter at have fået og afprøvet den tidligere version ønsker at registrere kan man bestille det komplette program hos John Steed, 6907 Childsdales Road, Rockford, MI 49341, USA og sende ham en check på 40 US \$, betalbar i amerikansk bank. Registrering hos John Steed og betaling til ham må ske direkte. Jeg har ikke noget med det at gøre.

Da der sikkert er adskillige, der har holdt sig tilbage fra at prøve dette udmærkede program på grund af vanskeligheder med det engelske sprog vil Jørgen Papsø og jeg gerne stille kopier af den nye danske version til rådighed for interesserede. De nye filer er følgende:

1) BKTRANS.EXE (341.510 bytes)
Hovedprogrammet, der erstatter filen BK.EXE i version 4.5B.

Filen er blevet meget større end i den tidligere version, men udover muligheden for oversættelse er funktionerne ikke ændret væsentligt. Oversættelse sker i en separat tekstfil, og BKTRANS.EXE forbliver uændret.

2) LANGUAGE.BK (34.699 bytes)

Tekstfil med alle skærm- og printertekster i dansk oversættelse. Filen indlæses af BKTRANS.EXE, når programmet startes.

3) BKFORM.TXT (6.562 bytes)

Tekstfil, der indeholder det diagram, der bruges i anetavlen.

4) WORKFILE.BK (227.448 bytes)

Tekstfil svarende til LANGUAGE.BK, men med linienumre, tal for maksimal linjelængde, og tredobbelte tekstlinier. For hver linie i LANGUAGE.BK er der en linie med den oprindelige engelske tekst, en linie med Paikins danske oversættelse, og endelig en kommentarlinie på engelsk.

5) BKWORDS.EXE (36.122 bytes)

Hjælpeprogram, der kalder tekstlinierne fra WORKFILE.BK, så man får de tre ovennævnte linier frem på skærmen med mulighed for at redigere den oversatte linie. Når redigeringen er færdig, kan man udskrive en revideret LANGUAGE.BK fil.

6) LANGUAGE.USA

Tekstfil som LANGUAGE.BK, men med den oprindelige, engelske tekst, beregnet på brugere, der lejlighedsvis måtte ønske at udskrive skemaer med engelsk tekst.

Bestilling af programmet

Kopier af nye og gamle filer kan fås i følgende pakker, beregnet på IBM kompatible systemer med mindst 640 kb RAM og enten 5¼" 360 kb eller 3½" 720 kb diskettedrev:

Pakke 1) Et grundsæt hvori indgår det nye hovedprogram med dansk tekst og alle nødvendige hjælpefiler, manualer og GEDCOM. Med dette grundsæt kan man indtaste data og udskrive anctavler, efterslægtstavler, familiegupper og sorterede lister.

Pakke 2) De specielle udskriftsprogrammer BKREPORT og BKBOX fra version 4.5B. De kan ikke oversættes til dansk og en ny version med oversættelse forventes inden længe. Desuden indeholder pakke 2) filer til ændring af den danske oversættelse, der indgår i pakke 1.

Pakke 1) leveres på 2 stk. 5¼" disketter eller 1 stk. 3½" diskette til 30 kr.

Pakke 2) leveres på 2 stk. 5¼" disketter eller 1 stk. 3½" diskette til 30 kr.

Ved samlet bestilling af pakke 1) og 2) er prisen 50 kr.

På grund af vanskeligheder med nogle af de tidligere tilsendte disketter foretrækker vi kun at tilbyde kopier på vore egne disketter mod forudbetaling enten ved check eller giro.

3½" disketter bestilles hos:

Jørgen Papsøe, Troldager 8, 2950 Vedbæk.
Girokonto 5 47 62 08.

5¼" disketter bestilles hos:

Undertegnede, girokonto 6 53 19 03.

Kommentarer til programmet

John Steed oplyser, at der indtil nu er over 2500 registrerede brugere af Brothers Kee-

per. Han vil dog stadigvæk gerne have kommentarer til programmet, da det giver ham inspiration til forbedringer i fremtidige versioner. Elsebeth Paikin og jeg vil gerne samle og kanalisere eventuelle kommentarer.

Vi modtager også gerne kommentarer til den danske oversættelse og eventuelle forslag til forbedring af denne. Hvis det resulterer i væsentlige ændringer vil vi udsende en ny version af filerne LANGUAGE.BK og WORKFILE.BK. Herom nærmere i næste nummer af Slægt og Data.

Programmets store udbredelse gør det måske ønskeligt at oprette lokale brugergrupper, der kan mødes for at udveksle problemer, råd og erfaringer. De, der måtte have interesse herfor, kan få tilsendt en liste over samtlige modtagere af programmet ved at fremsende en frankeret svarkuvert.

Jens Finderup Nielsen
Vallerødgade 10
2960 Rungsted Kyst

42 86 25 90

Annoncer i Slægt & Data

Der vil nu blive åbnet for plads til annoncer i Slægt & Data. Det er muligt at købe sig til noget reklame-spalteplads. Stregtegninger eller fotokopier kan bruges ved siden af tekst. Følgende priser vil indtil videre være gældende:

1 helside ... 200 kr.

½ side 125 kr.

¼ side 75 kr.

Ring eller skriv venligst til redaktøren for nærmere aftaler.

Fortegnelse over edb-registrerede og publicerede folketællinger

Vi er nu så langt med programmet til denne fortegnelse over, hvad der allerede er indtastet, at vi meget gerne modtager besked fra medlemmerne, hvad der skulle ligge *gemt* hvorhenne. For at alle kan få glæde af et medlems store indtastningsarbejde - måske netop i det sogn, man selv forsker i - er det vigtigt, at vi har ét sted at slå op, hvem der har indtastet hvad og hvordan det er tilgængeligt. På nuværende tidspunkt har vi modtaget besked fra en snes medlemmer, og denne fortegnelse bliver en integreret del af forskerregisteret. På side 18 kan man se, hvordan man rekvirerer det. Fortegnelsen ventes integreret i forskerregisteret omkring 1. februar 1991. Vi modtager gerne ideer til opbygning af forskerregisteret, ligesom Jens Finderup har gjort i sin artikel på side 16.

Brothers Keeper ? ... og/eller PAF ?

af Elsebeth Paikin

Efter min anmeldelse i sidste nummer af SLÆGT & DATA har både Jens Finderup og jeg fået overvældende mange henvendelser - de fleste med anmodning om at få tilsendt programmet, nogle der ønskede yderligere oplysninger, og nogle der havde problemer (bl.a. COPAM-computere kan have problemer med danske bogstaver, hvilket skyldes keyboard-driveren).

Jens Finderup har indtil nu sendt programmet til ca. 50 interesserede, derudover har nogle fået programmet ved direkte henvendelse til John Steed, og andre igen fra bekendte, der allerede havde programmet.

Jeg skrev, i min anmeldelse, at jeg sandsynligvis fremover ville bruge PAF og BK sideløbende. Dette kan jeg nu klart sige, at jeg ikke vil. Jeg er fuldt ud gået over til BK. Nogle af de ting jeg savnede hos BK har jeg fundet efter at have arbejdet med det konstant... En ting, jeg ikke har fundet, er PAF's *Research Data Filer*, som jeg har anvendt og glædet mig over - men den er i realiteten et ikke særligt godt database-program, så nu bruger jeg i stedet et godt database-program (Paradox).

(Se yderligere grunde til mit PAF-fracfald i artiklen på side 15 *Advarsel om PAF/GEDCOM!*)

Det fremgår af nogle af de mange samtaler med interesserede, som jeg har haft, at jeg er blevet misforstået, og vil derfor her gerne understrege følgende:

1. Hvis man er nybegynder i slægtsforskning og edb skal man ABSOLUT IKKE bruge begge programmer sideløbende. Det gør det alt for besværligt - f.eks. med at huske kommandoer o.l.
2. Brothers Keeper er klart det bedste program (af samtlige programmer, som jeg har anvendt eller prøvet - incl. PAF), og man kan selvsagt anvende det alene.

Mange af henvendelserne har også drejet sig om spørgsmål om en dansk version, da ikke alle er lige glade for engelske programmer. Og her kan man i Jens Finderups artikel andetsteds i bladet få gode nyheder.

John Steed har gjort det muligt at oversætte skærm- og udskrivningstekster i selve BK-programmet (endnu ikke i tillægsprogrammerne, men det kommer snart). Det hjælper selvfølgelig ikke dem, der ikke forstår meget engelsk, hvorfor Jakob og jeg skyndte os at oversætte BK, hvorpå vi sendte det til afprøvning og udtalelse til Hanne Rud og Jens Finderup. Det skulle nu være klart til udsendelse uden fejl i oversættelsen, men da

det drejer sig om en tidlig *international* version er der stadig nogle ubetydelige småfejl i selve programmet - men der kommer nok snart en rettet version.

Jeg vil dog gerne understrege, at oversættelsen ikke er perfekt. Dette skyldes, at de felter, man kunne indtaste sin oversættelse i, i mange tilfælde var for korte. Så hjernen er blevet vredet indtil flere gange for at finde det mest forståelige erstatningsord eller forkortelse.

Jeg vil meget, meget gerne have kritik og kommentarer til oversættelsen - fordi den

oversatte version er blevet sendt til John Steed, således at han også kan sende danske versioner til dem, der henvender sig direkte til ham. Det vil derfor være mest hensigtsmæssigt, hvis I ringer eller skriver til mig med kritik, kommentarer eller forslag til anden oversættelse, således at jeg kan samle det hele i en forbedret dansk version og sende den til John Steed.

Elsebeth Paikin

Kildevænget 37

2100 København Ø

31 29 03 33

Nyt fra andre blade

af Svend-Erik Christiansen

Sverige:

Skal man udveksle personalhistoriske oplysninger med personer i udlandet f.eks. fjerne slægtninge i USA, vil der ofte være problemer med at oversætte en række ord. I det svenske blad *Diskulogen* (nr. 17 fra januar 1990) er der netop et indlæg vedrørende dette problem. Der er faktisk udgivet en bog, som gør det muligt for engelsktalende at benytte svenske arkivalier og forstå de svenske ord; det er en særlig svensk-engelsk ordbog.

En slægtsforskergruppe i Kalmar Len i det sydøstlige Sverige påbegyndte i 1984 opbygningen af en database ud fra kirkebøger.

Projektet har siden udviklet sig stærkt, og mange slægts- og lokalhistorikere er blevet tilknyttet; en forening er opstået, og kurser er blevet afholdt i forbindelse med projektet. Økonomiske tilskud er opnået fra de berørte kommuner og diverse fonde.

Kirkebøger fra før år 1900 er kildematerialet, og på nuværende tidspunkt er 55 sognes kirkebøger (nogle delvis) indtastede. Databasen har efterhånden fået et kolosalt omfang, f.eks. er nu registreret 250.000 fødsler, 70.000 vielser, 125.000 dødsfald. Det fylder omkring 40 Mbyte på en harddisk, og da søgninger tager næsten 10 minutter har man ladet databasen opdele i mindre enheder. Det er virkelig et beundringsværdigt projekt.

Advarsel om PAF/GEDCOM!

af Elsebeth Paikin

Jeg har adskillige gange anvendt GEDCOM-programmet til at overføre/udveksle data (PAF til PAF, BK til PAF, og PAF til BK) og erfaringen herud har fået mig til at bringe følgende

A D V A R S E L

Der er en eller anden fejl i PAF's Genealogical Information Exchange (GIE) program, som forårsager de mest besynderlige forbindelser blandt mine aner.

Et eksempel: På grund af en meget stor datamængde, tog jeg to *grene* ud, som jeg sjældent havde brug for, og gemte dem separat på en diskette. (Dette anbefales i PAF-manualen). Men, ak og ve, når jeg skulle flette dem ind igen, blev min tante (født i 1910) gift med en ane fra 1630!

Nå, det klares vel nemt, tænkte jeg, og slettede min tantes ægteskab med denne ca 300 årige ægtemand. Men nej, den gik ikke. Min tante slap for oldingen, men istedet blev han gift med en adresse i Dragør!! Og denne kunne ikke slettes. Det samme er sket flere gange med meget besynderlige resultater.

Sidst fandt jeg som eneste varige løsning på at indtaste en hr x og fru y i på det ægteskabsnummer, der gik galt. Derefter kunne jeg så parre de rigtige personer med hinanden - men med et nyt ægteskabsnummer. Før denne løsning, blev de ved med at ville parre sig på tværs af århundreder eller andre mærkværdigheder.

Til gengæld kunne BK, da jeg overførte en sådan fejlbehæftet datafil fra PAF til BK, ved hjælp af BROTHERU (Brothers Keeper Utilities) korrigere fejlen!

Så hvis I bruger PAF, så pas på ved overførsler enten mellem jer og andre eller til eget internt brug. PAF kan i nogle tilfælde fortælle jer, at der er en fejl, men ikke rette den.

Efter disse mange genvordigheder, hvor jeg gentagne gange har måttet vende tilbage til en BACKUP-fil (med de deraf følgende tab), er jeg nu fuldt ud gået over til BK.

Elsebeth Paikin
Kildevænget 7
2100 København Ø

31 29 03 33

Forskerregister

af Jens Finderup Nielsen

DIS-Danmarks forskerregister i dets nuværende form dækker i realiteten tre forskellige områder.

1) Et medlemsregister med navn, adresse, telefonnummer og medlemsnummer for de medlemmer af DIS, der har tilmeldt sig til registeret.

2) Et register over disse medlemmers EDB udstyr.

3) Slægtsnavne og stednavne, som medlemmer beskæftiger sig med.

Det er mit forslag, at det sidstnævnte område udskilles som et separat, egentligt forskningsregister i lighed med de registre, der bruges af slægtsforskere i en række andre lande. Nogle af dem er EDB registre, andre er i bogformat.

Jer har set på nogle af disse udenlandske registre, men har ikke fundet et format, der ser ud til at være direkte anvendeligt under danske forhold. Dette skyldes til dels vore danske navneskikke, der indtil midten af 1800 tallet i udstrakt grad foreskrev patronymer i stedet for faste slægtsnavne.

Et andet problem er, at nogle af disse udenlandske registre, som f.eks. Tafel Matching

System, er baseret på den såkaldte soundex kodning af varierende skrivemåder for efternavne (den sidste navnedel). Dels dækker soundex i den nuværende form ikke de danske navnevarianter, dels er i Danmark et slægtsnavn ofte at finde som mellemnavn.

Formål og regler

Studiet af de udenlandske registre har dog inspireret mig til at foreslå et dansk register på følgende grundlag.

Formålet skal være at gøre det muligt for slægtsforskere via EDB at finde sammen om fælles interesser. Oplysninger om slægtsforhold overlades til en dialog forskerne imellem, og skal ikke indgå i registret.

Der må kun indlægges dokumenterede data, der kan tjene som indgang til detaljerede oplysninger, som indlæggeren vil stille til rådighed for andre interesserede. Der må ikke indlægges efterlysninger baseret på usikre formodninger.

Registeret må kun omfatte (afdøde?) personer der, i hvert fald for en del af deres liv, har opholdt sig i Danmark og derfor er optegnet i danske arkivalier. Stedbetegnelser kan derfor begrænses til danske stednavne.

Der skal være mulighed for at registrere såvel slægtsnavne, der forekommer i flere generationer, som enkeltpersoners navne.

Database

Registeret foreslås udformet som en database med felter som beskrevet i det følgende. Som filformat foreslås SDF, der distribueres som pakkede LHARC filer.

1) SLÆGTSNAVN/EFTERNAVN

2) NAVNEKODE

Reserveret for eventuel brug af tillempet soundex kode.

3) FORNAVN

Kun eet fornavn, og kun for enkeltpersoner. Udelades ved slægtsnavne, der forekommer over flere generationer.

4) FRA-ÅRSTAL

Dokumenteret eller beregnet fødselsår. I tilfælde af slægtsnavne for flere generationer tages fødselsår for første kendte bærer af slægtsnavnet.

5) TIL-ÅRSTAL

Dokumenteret eller formodet dødsår. Evt. for sidste kendte bærer af et slægtsnavn.

6) SOGN

Sognenummer jfr. Indenrigsministeriets Myndighedskodetabel, 1985. Hvis slægten eller personen optræder i flere sogne, kan der indlægges en optegnelse (record) for hvert sogn.

7) HERRED

Herredsnummer fra liste udarbejdet på basis af sognelisten. For Jyllands vedkommende er navn og nummer for herreder angivet i Stednavneudvalgets "Fortegnelse over Stednavne i Amterne Vest for Lillebælt", C. A. Reitzel, 1985.

8) STED

Stedangivelse i frit format.

9) MEDLEMSNUMMER

Den bidragende forskers medlemsnummer i DIS. Eventuelt med en foranstiller bogstavkode, hvis medlemmer af andre foreninger gives adgang til registeret.

Søgning

Søgning skal kunne ske enten ved hjælp af bruges forskellige databaseprogrammer eller med et hjælpeprogram, distribueret af DIS-Danmark. De søgemuligheder, der skal kunne dækkes er en eller flere af følgende, hvis flere kombineret ved logisk .AND.

1) SLÆGTSNAVN, evt. .AND. FORNAVN

2) ÅRSTAL, imellem FRA-ÅRSTAL og TIL-ÅRSTAL

3) LOKALITET, som SOGN eller HERRED

4) MEDLEMSNUMMER, separat søgning, ikke kombineret med 1, 2 og 3

Udskrift af optegnelser fundet ved søgning skal omfatte alle felter fra 1 til 9. En bruger

vil efter at have studeret de udskrifter, han har genereret kunne finde frem til indlæggere ved hjælp af en medlemsliste med medlemsnumre.

Forhold til Hvem Forsker Hvad

I sammenligning med den frie form for indlæg der anvendes i HFH vil et forskerregister nok virke snævert. På den anden side vil et EDB register have den fordel at det, når de nødvendige hjælpeprogrammer er til rådighed, vil være lettere at administrere. Adskillige brugere vil sikkert kunne indgive deres bidrag som databasefiler på diskette,

og distribution vil kunne foregå via diskette eller BBS.

Da flertallet af slægtsforskere i dag og i en overskuelig fremtid nok vil foretrække en årbog som HFH fremfor at skulle beskæftige sig med EDB ser jeg ikke nogen konflikt med HFH, snarere et supplement, der måske i næste generation kan vinde lige så vid udbredelse som HFH.

Jens Finderup Nielsen

Vallerødgade 10

2960 Rungsted Kyst

42 86 25 90

Der kommer løbende tilføjelser og ændringer til forskerregistret. De medlemmer, som tidligere har købt en diskette og gerne vil have et opdateret register, kan sende en diskette (5¼", 360 kb) i et kartonomslag, som kan købes specielt til disketteforsendelser. Skriv dit navn og adresse og sæt et frimærke på den indvendige side og send så omslaget med disketten til: Bent Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup - så modtager du gratis en opdateret version af forskerregistret.

For de medlemmer, der ikke har købt forskerregistret endnu, kan vi tilbyde det tilsendt for 25 kr. incl porto, diskette og kartonomslag.

Vi har stadig mulighed for at sælge Maxell-disketter til en særdeles favorabel pris. Man kan få billigere disketter i forretningerne - de såkaldte No-name disketter -, som er anvendelige, men kvaliteten og sikkerheden er ikke den samme. Til prisen skal lægges porto, men det er muligt at købe disketterne ved medlemsmøderne og derved spare porto'en.

Det drejer sig om de fire mest anvendte diskettetyper, som kan købes i pakker af 10 stk. ved henvendelse til Bent Rud, Egebjergtoften 122, 2750 Ballerup, tlf. 44 66 17 04.

MD2-D 5¼" 360 Kb	55 kr. for 10 stk.
MD2-HD 5¼" 1,2 Mb	100 kr. for 10 stk.
MF2-D 3½" 720 Kb	80 kr. for 10 stk.
MF2-HD 3½" 1,44 Kb	150 kr. for 10 stk.

Referater fra møder

af Torben Aastrup

Årsmøde for SLA

I forbindelse med, at Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkiver (SLA) holdt årsmøde i Kolding den 15.-16. september, deltog Svend-Erik Christiansen og Torben Aastrup med et foredrag om anvendelse af slægtsprogrammer på edb. Årsmøde-deltagerne havde på forhånd tilmeldt sig hvilken emnegruppe, de ville deltage i, og omkring 15 ønskede at høre mere om vores emne.

På årsmødets første dag brugte vi Family Roots og Brothers Keeper som eksempler på slægtsprogrammer til udskrift af anetavler og efterslægtstavler samt andre registreringer om de enkelte aner. Dagen efter var der lejlighed til en spændende og lærerig snak om fordele og ulemper ved at anvende edb i sit slægts- og lokalhistoriske arbejde.

Bibliotekets dag

Søndag den 23. september afholdt flere biblioteker landet over en Bibliotekets dag. På den lokalhistoriske samling på Hovedbiblioteket i Århus var vi blevet indviteret til at stille vores PC'er op og vise den folketælling for Århus i 1845, som vi er i gang med

at indtaste. Omkring 100 lagde vejen omkring lokalarkivet for at se, hvordan de på en nem og hurtig måde fik oplysninger om mulige forfædre i Århus. Samtidig gav dagen anledning til en god snak blandt de fremmødte om slægts- og lokalhistorisk arbejde.

DIS-medlemsmøde i Århus

Lørdag, den 6. oktober afholdt DIS sit halv-årsmøde i Jylland i Århus. Johnny Odgaard fra BBS'et Rodnet Århus fortalte på en levende måde, hvordan vi kommer i forbindelse med andre computerbrugere via et kommunikationsprogram og et modem, samt hvordan et BBS fungerer og indgår heri. Der var noget at lære selv for erfarne modembrugere.

Om eftermiddagen fik vi gennemgået, hvordan en gruppe blandt DIS-medlemmer sammen med Lokalhistorisk arkiv på Hovedbiblioteket i Århus har taget fat på at få lagt folketællingen for Århus for 1845 ind i en database omfattende knap 8.000 personer. To af gruppens medlemmer gennemgik den edb-mæssige opbygning af databasen, problemerne med læsning og tolkning af originalkilden og måden gruppen er startet og arbejder på. Omkring 15 af DIS's medlemmer deltog i arrangementet.

Nyt fra andre blade

af Svend-Erik Christiansen

Tyskland:

Med det seneste nummer af *Computergenealogie* (nov. 1990) var der et register til de sidste 3 årgange af bladet. Registeret har forskellige indgange, bl.a. sag-, forfatter-, og program-register. Til vores eget *Slægt og Data* vil det efterhånden også være ønskværdigt med et sådant register; en simpel EDB-løsning er på trapperne, idet alle artikler bragt i bladet er blevet lagt ind på EDB, og ved at bruge et søgeprogram på artiklerne, opnås det samme som med et almindeligt register. Se side 6.

I forrige nummer af *Computergenealogie* var en artikel om fremtidens optiske datalagring og særlige CD-ere (compact disc) til computere. Det forlyder nu, at den første CD'er med slægtshistoriske kilder allerede er udsendt i USA, og koster 129\$ (ca. 750 Dkr.)

Overvejer man at lade noget udgive i bogform, der først skal skrives på PC'er, så har det tyske søsterblad en artikel om hvorledes

dette kan gøres skridt for skridt, indtil man står med færdige disketter til trykkeriet.

Holland:

Det hollandske blad om slægtsforskning og EDB hedder *Gens Humana*. Det udkommer 4 gange årligt. *Gens Humana* nr. 3 fra september 1990 indeholder bl.a. en artikel om affotografering af slægtshistorisk materiale, belysning, skarphed, linser, lysfordeling, kameraopstilling og lignende.

I et andet indlæg berettes kort, at slægtsprogrammet *GensData* er kommet i en ny og forbedret MS-DOS version. Programmet er udviklet i Holland og har vist ikke nogen brugere i Danmark.

Genealogiske kontorer er åbnet i Apeldoorn og i Amsterdam, og de har en del mikrofilmet kildemateriale fra mormonerens arkiver i Salt Lake City i USA.